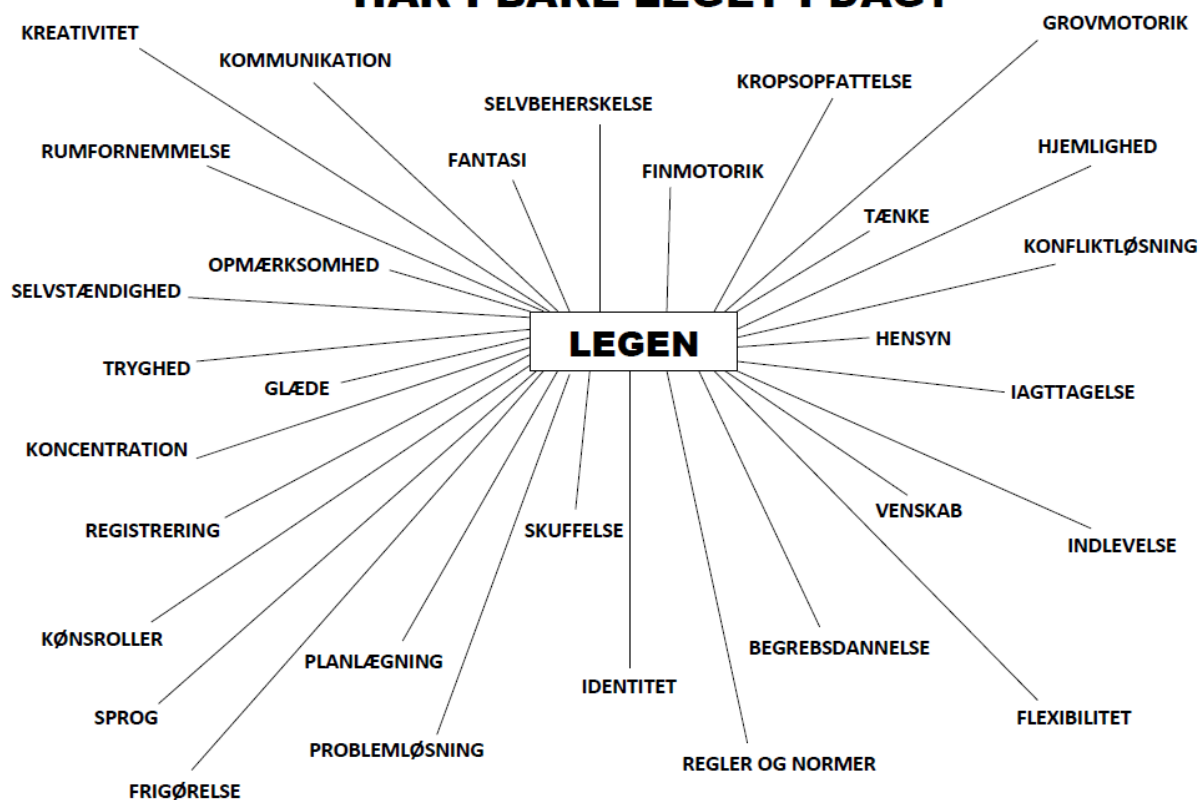

Gedved Skole og SFO

Mål- og indholdsbeskrivelse

HAR I BARE LEGET I DAG?

Indhold

Til ansatte og andre interesserede.....	3
Introduktion	3
Det pædagogiske personale	3
Værdigrundlag	4
Legen, Det bærende element	5
Mål for omfang og indhold af samarbejdet med idrætsforeninger.....	8
Børnenes selvvalgte lege	9
Voksenstøttet og styrede aktiviteter	10
Forældresamarbejde.....	12
Eksempler på professionelle læringsfællesskaber.....	14
Rød tråd – en vital del af skolen	17
Kommende indsatser	18
Bilag 1: Det pædagogiske personale	19
Bilag 2: Legen, det bærende element.....	20
Bilag 3: Balancen mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter	21
Bilag 4: Børn med særlige behov	22
Bilag 5: Indskoling	23

Til ansatte og andre interesserede

Introduktion

Det lokale samarbejde mellem Skole og SFO har sit fundament i Horsens Kommunes sammenhængende børne- og ungepolitik og danner dermed den overordnede ramme for de pædagogiske aktiviteter.

Den overordnede ramme har grundlag i Horsens Kommunes samlede fælles vision for børn og unge; *"At alle børn og unge får en uddannelse, et job og et godt liv"*.

Vi har derfor ambitioner for alle børn og unge, da vi har som ideal, at alle børn skal have en god start på livet samt have de samme muligheder for at få en uddannelse, et job og et godt aktivt liv som en del af et fællesskab ([Børn og unge](#)). Det gør vi ved at:

- Give alle børn og unge gode muligheder for at lære, udvikle personlig mestring og trives
- Have forventninger til alle børn og unge
- Se alle forældre som ressourcer for deres børn og unge
- Understøtte børn og unges fællesskaber og netværk
- Sikre høj kvalitet i de kommunale tilbud
- Skabe helhed og sammenhæng i indsatser

På Gedved Skole tilstræber vi, at undervisning og fritid skal fungere som én fælles integreret praksis, da såvel undervisning som fritid er en vigtig læringsrig del af barnets liv og vigtige for, at børnene oplever en tryk og sammenhængende dag med kendte voksne omkring sig i både skole og skolefritidsordning (fremover SFO).

Det pædagogiske personale

Lærere og pædagoger har hver sine faglige styrkesider og opgaver i forhold til både det enkelte barn og til børnegruppen, og vi forsøger at få alle kompetencer i spil i en kompleks hverdag. Der er en stærk sammenhæng mellem skole og SFO i vores fælles trivsels indsats. Samarbejdet tager sit udgangspunkt i et bredt og helhedsorienteret læringssyn, hvor børn skal udvikles, lære og dannes både kropsligt, mentalt, emotionelt og socialt.

Vi arbejder i teams, hvor der både er lærere og pædagoger tilknyttet til årgangene. Dagligt sker der en overlevering fra pædagog til lærer og omvendt bl.a. i forhold til barnets trivsel, dette sker især ved overgangen fra skole til SFO samt ved modtagelse af nyindmeldte elever. Som samlet indsats på skolen tilstræbes det, at pædagogerne er repræsenteret i alle teams fra 0. til 6. årgang. Observationer og indtryk af barnets trivsel og udvikling fra SFOen medtages i ligeså høj grad som iagttagelser om barnets trivsel og læring i skolen. Pædagoger, lærere og børnehaveklasselærere indgår på lige fod som kontaktpersoner for eleverne, når denne opgave fordeles i teamene. Samtidig er begge faggrupper involveret i udarbejdning af elevplanen (og handleplaner) omkring det enkelte barns trivsel og klassen som social enhed.

Vi arbejder teoretisk og praktisk med low arousal og ligeledes ud fra det pædagogiske fundament lagt i: 'Fri for mobberi', der er udviklet i et samarbejde mellem Mary Fonden og Red Barnet med udgangspunkt i forskning ([link](#))

For at arbejde os hen mod at Horsens Kommunes samlede fælles vision for børn og unge, tager vi i vores daglige praksis afsæt i 'Fri for mobberis' fire kerneværdier: Respekt, Omsorg, Mod og Tolerance.

For at læse mere om praksis, se bilag 1.

Værdigrundlag

Vi tager afsæt i Horsens Kommunes overordnede værdier som pejlemærker for vores handlinger, valg og beslutninger, og vi vil holde hinanden op på, at værdierne får betydning i hverdagen.

Helhed: Vi vil arbejde helhedsorienteret og tværgående i hele skolens virke. Vi vil som kommunal virksomhed, udvise forståelse og ansvarlighed overfor hinanden og det øvrige lokalsamfund.

Resultat: Vi vil arbejde resultatorienteret og effektivt for løbende at forbedre børnenes læring og trivsel for at sikre og videreudvikle et godt serviceniveau.

Respekt: Vi vil møde børn og forældre og sikre ordentlighed i alle handlinger.

Kvalitet: Vi vil praktisere læring og indsats af højest mulig kvalitet gennem professionelt samarbejde og faglig dygtighed.

Vi forsøger så vidt muligt at målrette vores indsats, således at idéer og aktiviteter kan indarbejdes på tværs i begge arenaer (skoledagen består af undervisningsdelen og fritidsdelen).

Nedenstående **værdier** er bærende for vores virke på Gedved Skole uanset faggruppe og uanset arena. Vi ser disse værdier som en vej til dannelse, hvor børnene opnår livsduelighed, der skal give dem større mulighed for et godt liv nu og her samt i fremtiden.

Faglighed: På Gedved Skole skaber vi sammenhængende undervisning, som bliver til meningsfuld læring.

Trivsel: På Gedved Skole drager vi omsorg for hinanden og tager ansvar for, at den enkelte er en del af et trygt og tillidsfuldt miljø og udvikler gode venskaber.

Fællesskab: På Gedved Skole har vi et stærkt sammenhold, hvor vi værdsætter, at alle er forskellige, og at vi bidrager på hver sin måde.

Respekt: På Gedved Skole udviser vi en anerkendende adfærd over for den enkelte og fællesskabet, vi tager ansvar for den opgave, vi hver især har og har forståelse for andres.

Engagement: På Gedved Skole motiveres vi til at deltage aktivt og præstere gennem nysgerrighed og begejstring.

Sammen med skolens værdigrundlag ser vi de fire værdier fra 'Fri for Mobberi', som en vej til dannelse. Vi ønsker for børnene, at de bl.a. lærer at udvise **respekt** for hinandens forskelligheder, at de udviser **tolerance** ved at se styrken i forskellighed og acceptere andre, som de er. At de viser **omsorg** i de situationer, der kræver det, ved at de øver sig i at sætte sig ind i deres egen rolles betydning i et fællesskab samt kunne sætte sig ind i andres behov og følelser. Vi ønsker, at de tør udvise **mod** ved bl.a. at kunne sige fra kende egne og andres grænser samt kunne **tolerere**, at ens egne behov ikke altid kan blive opfyldt i et fællesskab. At de kan udvise selvkontrol i situationer, der kræver det af dem, men også, at de har **mod** på at gå egne veje og blive den version af dem selv de hver især ønsker at være.

Alt dette er med tanke på, at vi ønsker, at børnene befinder sig i trygge inkluderende børnefællesskaber, hvor legen er i fokus.

Legen, Det bærende element

”Børns foretrukne form for samvær er for det meste legen, uanset om det er i samspil med andre børn eller voksne. Legen er en stærk drivkraft og udfolder sig alle vegne selv under de mest primitive forhold. Det betyder, at det, der foregår i leg, har stor betydning. (...) I legen er alt og intet på spil. Alt, fordi det er vores vigtigste træningsbane i al mellemmenneskelig kontakt og dermed udvikling af vores emotionelle kompetencer og intet, for det er jo bare noget, vi leger!”¹

Hos os mener vi, at legen er en afgørende pædagogisk indgangsvinkel og forudsætning for at opnå vores pædagogiske målsætning. Legen er en naturlig og livsvigtig del af børnenes liv, som de tager i brug i alle hverdagssituationer. Legen er en grundlæggende del af deres måde at være til stede i verden på, og samtidig er den med til at udvikle en lærende hjerne, et nysgerrigt sind og et hav af følelser hos børn.

Legen er derfor et af vores vigtigste pædagogiske redskaber, idet legen skaber venskaber og fællesskaber, sammenhold og følelsen af at høre til. Legen er et rum, der giver mulighed for at eksperimentere, ræsonnere, bruge nysgerrigheden, prøve sig selv af samt forberede sig på fremtiden. Børnene tilegner sig læring og kompetencer herunder f.eks. evnen til at tænke kreativt og abstrakt samt evnen til at danne symboler. Ligeledes styrkes børnenes motoriske færdigheder, empati, sociale og relationelle kompetencer. Samtidig er legen et middel til at fortolke og bearbejde virkeligheden og eksperimentere med egne og andres roller og grænser, og legen bliver på den måde et betydeligt element i barnets identitetsdannelse.

Legen gør dermed børnene bedre til både at lege og lære samt forbereder dem til fremtiden.

Det er helt nødvendigt, for at hjælpe børnene med at tilegne sig færdigheder, at der stilles tid og rum til rådighed til at lege i SFO'en. Det kan være, hvor børnene leger selv eller sammen med voksne samt lege arrangeret sammen med og for børnene i en variation af rollelege, regellege og spil, herunder også elektroniske spil og platforme for leg.²

Legen kan både være et mål i sig selv, hvor børnene leger for at lege med et fokus på processen i legen frem for målet, men legen kan også have et konkret mål eller ønsket resultat, som der oftest arbejdes hen imod ved voksenstyrede aktiviteter. Vi har som ideal at skabe muligheder for begge dele, da for megen indgriben i børnenes leg kan underminere børns oplevelse af deltagelse, medbestemmelse og indflydelse på eget liv.³

Legen er allerede en velintegreret del af vores tænkning og tilgang til børnene i vores pædagogiske praksis, og muligheden for at kunne tilbyde og støtte op om de mange forskellige typer af leg er derfor helt central i udformningen af vores SFO-tilbud. I praksis har vi derfor mange muligheder for at understøtte legen gennem de tilbud af arealer og legeredskaber. Vi har både i SFO1 og SFO2. For at understøtte legen, samt børnenes initiativer og idéer, så gælder det for SFO'en som helhed, at børnene også har stor medbestemmelse på aktiviteterne. For yderligere at uddybe, hvordan leg og læring forvaltes i SFO'en tager vi i de følgende punkter i mål- og indholdsbeskrivelsen afsæt i denne ”selvdesignede” figur, hvor legen er central (se blomst-figuren herunder).

Figuren illustrerer det pædagogiske indhold i hverdagen, men samtidig også hvordan vi i vores hverdag med børnene oplever, at hovedområderne flyder sammen og overlapper hinanden afhængigt af hvem og hvad der sættes i spil. God fritidspædagogik er at lære børnene gennem lege og aktiviteter, hvordan de mestrer de situationer, de oplever i hverdagen, og netop derfor er legen referencepunktet for de forskellige hovedområder i figuren.

For at læse mere om praksis, se bilag 2.

¹ 'Leg for sjov og alvor' af Susan Hart m.fl. Hans Reitzel forlag 2020, side 17

² For mere teoretisk inspiration anbefaler vi Dion Sommers bog: "leg – En ny forståelse" eller lyt til: Afsnit 6: Dion Sommer: Playfull learning podcast – Danske podcasts [link](#)

³ Find mere inspiration ved Berit Bae: [link](#)

I de følgende seks punkter bliver hovedområderne uddybet med legen som det bærende element.

1: Krop, Bevægelse og sundhed

Vi ønsker at beskrive, hvordan temaet krop, bevægelse og sundhed indgår i de pædagogiske aktiviteter. Vi vægter den sociale og fysiske sundhed gennem fællesskaber, leg og bevægelse og tilstræber så vidt muligt at opmuntre til sunde livs vaner.

Der foregår meget boldspil og fysisk udfoldelse udenfor i sommerhalvåret, ligesom der også lægges vægt på fysiske udfoldelsesmuligheder indendørs. Vi har mulighed for at benytte skolens hal og gymnastiksal, og vi deltager i halfordeling sammen med idrætsforeningerne.

Vi tager udgangspunkt i børnenes alderssvarende motoriske færdigheder og udfordrer dem i bevægelse ud fra disse færdigheder. De fysiske rammer skal lægge op til og understøtte muligheder for at blive udfordret på forskelligt niveau og til mange forskellige former for aktiviteter.

Vi arbejder på at danne fællesskaber, hvor børnene gennem de planlagte aktiviteter eksperimenterer på tværs af alder og formåen. Børnene skal gennem ovenstående også opleve glæden ved at bevæge sig, og glæden ved de forskellige aktiviteter, de selv udvikler og ved de planlagte aktiviteter. Jo flere succesoplevelser børnene har jo større bliver motivationen og nysgerrigheden til at prøve noget, der er mere udfordrende.

Viden om legen og om børns nærmeste udviklingszone⁴ skal understøtte udviklingen af både fysiske og sociale kompetencer. Denne viden skal give sig til udtryk i planlægningen af aktiviteter med børnene.

For at give de optimale udviklingsmuligheder lægges der op til:

- Børnenes egen leg
- Leg, hvor den/de voksne deltager og udvikler sammen med børnene

⁴ Lev Vygotsky

- Leg og aktiviteter planlagt af den/de voksne

Vores fysiske rammer både ude og inde er indrettet, så de giver mangeartede muligheder for bevægelse og for at forfine de allerede erhvervede færdigheder gennem bevægelse og spil, hvor der oftest er et simpelt regelsæt i f.eks. konstruktionslege, værkstedsaktiviteter samt rollelege. I de aktiviteter de voksne planlægger, tilstræbes det at give børnene passende udfordringer, og dermed videreudvikler de kompetencer børnene i forvejen har erhvervet sig.

Her vises et overblik af aktiviteter/muligheder, der er at finde i vores SFO:

- Ugentlige planlagte aktiviteter i hallen
- Ugentlig planlagte bålaktiviteter med sund mad
- Daglig mulighed for bevægelse på vores legeplads, der er indrettet så den indbyder til mange forskellige aktiviteter både alene og i grupper med og uden voksne
- Flere gange ugentlig mulighed for kreative aktiviteter, planlagte og spontane
- Aktiviteter, der inspirerer til at bruge naturen i vores daglige aktiviteter

De finmotoriske færdigheder øves både i skolen og SFO og ses i opgaver som at lære at binde sko, lyne lynlåse på jakker samt i de arbejdsomme stunder, hvor man klipper med en saks eller tegner i værkstederne. De grovmotoriske færdigheder øves og leges ind, især via vores bevægelsesaktiviteter i hallen f.eks. fodbold, basketball, badminton, motorikbane, lege ol. på legepladsen f.eks. rundbold, udeværksted, mooncar osv.

Men der er også mange konkrete eksempler på daglig praksis og aktiviteter fx dødbold i hallen, som udfordrer alle på tværs af alder. Bålmad, hvor børnene deltager i alt fra at tænde bålet og forberedelse til og fremstilling af maden. Aktiviteter ved bålpladsen er alsidige. Det kræver, at der hugges brænde, snittes, tændes bål og mange andre aktiviteter – hvor kroppen bruges – og som appellerer til de børn, der gerne vil lave noget andet end sportsaktiviteter.

Mål for omfang og indhold af samarbejdet med idrætsforeninger

Skolen og SFO'en ønsker et større samarbejde med forskellige lokale idrætsforeninger, så trænere og instruktører fra forskellige sportsgrene/aktiviteter, kan komme og bidrage med aktivitetstilbud som kan interessere børnene og inspirere dem til nye måder at bevæge sig på, og måske få nye interesser. Vi har i 2021 med afsæt i "Åben skole" påbegyndt dette samarbejde. Under overskriften "Det handler om at blive bedre – ikke at blive bedst!" samarbejder vi omkring at gøre idræt til en leg, men også at sikre stærke aktive fællesskaber. Vi ønsker at styrke samarbejdet med foreningslivet for at få alle til at bevæge sig og til at føle sig som en del af et fællesskab. Der er aftalt både faste instruktører samt flere hjælpetrænere, der byder ind, en gang ugentligt. Hvor vores SFO-børn bliver præsenteret for de forskellige idrætstilbud på skift. Sammen med skolen benytter vi os også af andre tilbud som f.eks. håndboldkaravanen samt pigeraketten og drengeraketten (fodbold). SFO sender også børn til aktiviteter/sport i idrætsforeningerne.

2: Balance mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter

Vi ønsker at beskrive, hvordan der sikres balance mellem voksenstyrede selvvalgte aktiviteter. Målet er, at de voksne sikre sig, at der er balance mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter. Derudover skal de voksne sikre, at aktiviteterne differentieres efter alder og formåen, samt at børnene oplever en følelse af sammenhæng i hverdagen og giver børnene en forståelse for, at de skal have respekt for både materialer og hinanden.

Vores hverdag er præget af en balance mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvstyrede lege. Det pædagogiske sigte er, at denne balance skal sikre børnenes medbestemmelse og medindflydelse på deres fritid i SFO'en gennem den frie leg, men også i de mere voksenstyrede aktiviteter. For at opnå denne balance tager vi i praksis udgangspunkt i de tre læringsrum; "foran", "ved siden af" og "bagved", som der veksles mellem i hverdagen og som er indlejret i de forskellige aktiviteter.

I praksis skelnes der mellem begreberne ud fra følgende:

- at gå foran; voksenstyrede aktiviteter,
- at gå ved siden af; at sikre børnenes medbestemmelse og friere rammer i en mere voksenstøttet aktivitet samt
- at gå bagved; at lade børnene igangsætte aktiviteter, imens den voksne er observerende på legen eller delvist/helt med i aktiviteten.⁵

Der skal i dagligdagen stilles krav til børnene i forhold til deres sociale adfærd deltagelse i aktiviteter og ansvarlighed overfor materialer og kammerater. At børnene oplever at komme i mål med udfordringer og aktiviteter i dagligdagen for at opnå følelsen af kontinuitet og sammenhæng i deres hverdagsliv.

⁵ Teoretisk afsæt i Basil Bernsteins tænkning om de tre læringsrum se [link](#) for mere inspiration

Børnenes selvvalgte lege

I praksis indtager vi gerne læringsrummet at gå bagved, da vi ønsker at lade os inspirere af børnenes selvvalgte lege og tage del i dem, da lystbetonede aktiviteter også er med til at sikre motivation og fundament for udvikling af børnenes kompetencer og fællesskaber. Ligeledes hjælper vores deltagelse i børnestyrede aktiviteter også til at vedligeholde samt forstærke vores relationer til børnene gennem det pædagogiske greb; "At følge børnene"⁶ så de også føler sig set, hørt, forstået og taget alvorligt som de hele komplekse mennesker de er ud fra de ønsker og behov de har.

I dagligdagen er børnene derfor i høj grad med til at vælge og opfinde de aktiviteter, de har motivation for. Dette også med tanke på deres energiniveau og behov den pågældende dag.

Børnenes selvvalgte lege er også med til at skabe balancen mellem hvilke voksenstyrede aktiviteter vi sætter i gang, da vi især i de selvvalgte aktiviteter har muligheden for at observere på børnenes leg og finde ud af, hvor de enkelte børn hver især har deres ressourcer og udfordringer. Dette læringsrum kan derfor hjælpe os til at få øje på, hvilke udviklingsmål vi skal fokusere på i praksis i de mere voksenstyrede aktiviteter. Foruden et fokus på den almene børneflokk har vi især et øget fokus på de udsatte børn, da selvvalgte lege blandt andet kan stille store krav til børnenes selvkontrol.

⁶ Inspireret af 'De utrolige år', skrevet af Carolyn Webster-Stratton

Voksenstøttet og styrede aktiviteter

Af pædagogiske og udviklingsmæssige grunde supplerer vi derfor også børnenes egne aktiviteter med voksenstøttet og voksenstyrede aktiviteter for at sikre os en mere målrettet udvikling af børnenes kompetencer til gavn for børnenes fremtidige private, personlige og professionelle liv. Vi fokuserer på børnenes zone for nærmeste udvikling,⁷ hvor barnet i praksis udvikler sig i en blanding af et trygt, men samtidigt udfordrende og dermed krav tilpasset miljø, hvor målet er, at barnet oplever følelsen af succes og sammenhæng gennem læring. Dette gennem en oplevelse af, at barnet lykkes med at lære noget nyt og får rykket ved sine grænser. Hvor meget den voksne styrer aktiviteten eller går ved siden af, afhænger derfor meget fra aktivitet til aktivitet ift. hvad vi kan forvente af den målgruppe af børn vi arbejder med.

Hvad der aldrig ændrer sig, er at vi som professionelle altid stiller krav til børnene, men kravene varierer afhængigt af, hvilket læringsrum vi vælger at sætte børnene i ud fra didaktiske overvejelser om børnenes udviklingsniveau.

I SFO1 og SFO2 kan der være forskel på antallet af voksenstyrede aktiviteter, da børnene i SFO2, grundet alder og udviklingsniveau, er mere selvstændige og naturligt har udviklet mere selvkontrol, men voksenstyrede aktiviteter er en del af dagligdagen i begge SFO'er.

I balancen mellem voksenstyrede og børnenes selvvalgte aktiviteter fokuserer vi på, at børnene oftest bliver i den aktivitet, de har valgt. Med dette undgår vi at børnene "shopper" mellem aktiviteterne. Vi har netop et ønske om at udvikle børnenes selvkontrol samt deres oplevelse af hvilke konsekvenser deres individuelle valg har.

Ligeledes har vi som ideal, at børnene oplever en følelse af sammenhæng⁸ i hverdagen, hvor vi ønsker de får en forståelse for samt får trænet deres vedholdenhed i at gennemføre dagligdagsaktiviteter med en start, en midte og en slutning. Det er vigtigt for børnenes trivsel, at de oplever at få gjort noget til ende og komme i mål med udfordringer og aktiviteter i dagligdagen for at opnå følelsen af kontinuitet og sammenhæng i deres hverdagsliv.

For at læse mere om praksis, se bilag 3

Uanset læringsrum har vi i hverdagen altid et gennemgående fokus på "Fri for Møbberis" kerneværdier: Respekt, Omsorg, Mod og Tolerance. Dette stiller selvfølgelig også krav til os som personale i samspillet med børn. Derfor tager vi blandt andet også højde for, at børn har forskellige behov og ønsker, hvorfor vi også har respekt for, hvis nogle børn f.eks. har brug for at trække sig, ønsker at lege alene eller andet.

Som udgangspunkt arbejder vi dog ind i, at barnet skal opleve at være inkluderet i fællesskaber i løbet af ugen, uanset hvilket læringsrum barnet er en del af. Børnene skal generelt få en oplevelse af, at de har noget at være fælles om, sammen med andre. At de hører til!

3: Børn med særlige behov

Vi ønsker at beskrive, hvordan SFO'en lokalt gør en målrettet indsats i forhold til yngre børn med særlige behov og forudsætninger, og hvordan SFO'en bidrager til en god skolestart for disse børn.

Gedved Skoles SFO har mange års erfaring med børn med særlige behov og forudsætninger. Vi indgår i et tæt samarbejde med de voksne, der er omkring et barn med særlige udfordringer, sådan at vi kan skabe den bedst mulige udvikling for barnet.

I punkt 6 Indskoling beskriver vi, hvordan vi arbejder med den centrale del af barnets gode skolestart kaldet "Rød Tråd", der er her et overlap i hvordan vi tager godt imod alle børn, men i dette afsnit vil vi

⁷ Lev Vygotsky

⁸ Aaron Antonovsky

sætte fokus på, hvordan vi arbejder målrettet med yngre børn med særlige behov - med legen som det bærende element.

3: Børn med særlige behov (fortsat)

Og hvordan vi lokalt som SFO gør en målrettet indsats til støtte for børn særlige behov og forudsætninger.

Helt overordnet, sigter SFO'en efter at lave målrettede sociale indsatser, og at vi gennem disse spiller hinanden gode. Både i overleveringer og i samarbejdet mellem alle tværfaglige positioner. Netop samspillet mellem skoledagen og dagtilbud er afgørende, da det er vigtigt, at der er kontinuitet og sammenhæng i børnenes overgange, og dette er igen gældende fra skolen til SFO'en. Vores viden omkring børn med særlige behov stammer fra vores samarbejde mellem skolen/dagtilbud og mellem skole/sfo. F.eks. ved udveksling af viden og indsigt fra vores tværfaglige samarbejde med både interne og eksterne personer, der samarbejder omkring barnet. Dette ses tydeligst i vores håndteringsplaner og handleplaner der oftest laves på børn, der har særlige behov.

For at læse mere om praksis, se bilag 4.

Vi har, udover overleveringer mellem interne og eksterne aktører, et sæt lokale pædagogiske tiltag for børn med særlige behov i SFO'en generelt.

Vi har iværksat forskellige pædagogiske tiltag, der skal skabe plads og rum til samarbejdet omkring børn med særlige behov. Disse gælder for alle børn i SFO'en i højere og mindre grad.

- **Flyver og hjemsender:** at der findes en "flyver" og en "Hjemsender", der varetager goddag og farvel-funktionen. Fokus er, at barnet føler sig set og mødt, og at barnet ved, at der befinder sig en voksen i fællesområdet. "Flyveren" er særligt opmærksom på at støtte op omkring de børn, der kan have behov for ekstra guidning.
- **Skærmede miljøer:** At der forsøges (indretningsmæssigt) at skabe muligheder for at lege i små rum eller små områder, der skærmes af med rumdelere. Dette søges bl.a. for at minimere risikoen for konflikter, men også for at skabe mulighed for overskuelige relationer. Dette kan også søges opfyldt via værksteds-aktiviteter (f.eks. bål), pannabananen og fuglereden/gyngen. Er der brug for stille-zoner i børnemiljøet, hvor børn, der har brug for at trække sig for en stund, kan dette tilgodeses i både SFO1 og SFO2.
- **Tryghed og tillid:** At muligheden for mere voksen-barn-kontakt søges etableret i løbet af skoledagen i skole og igen senere på dagen, når der er færre børn i SFO. Det prioriteres, at der kan opbygges relationerne til personalet, så børnene er trygge ved at opsøge os efter behov. Det er dog også vigtigt, at vi via vores arbejde inddrager og sikrer, at børneperspektivet medtænkes og inddrages.

3: Børn med særlige behov (fortsat)

Samt hvordan vi lokalt som SFO og skole kan sikre koordinering omkring opgaven med børn med særlige behov sammen med forældrene.

Forældresamarbejde

Et godt og tillidsfuldt forældresamarbejde er altafgørende for samarbejdet omkring barnet. Forældrekontakten giver en pejling ind i barnets hele dag også ind i de udfordringer, barnet måtte have.

Aktiv forældredialog og gensidig respekt

Jo bedre samarbejdet er mellem barnets to hoved-arenaer (skole/SFO og hjemmet), jo bedre oplever vi vilkårene for et godt børneliv med god trivsel. Samt vilkårene for at koordinere. Hvis et barn har et særligt behov, er videns- og erfaringsdeling, SFO og hjem imellem derfor en central nøgle til barnets tarv. Helt overordnet er vores bedste erfaring at have en aktiv og respektfuld dialog med et givent barns forældre omkring en opgave. Forældrene har en særlig værdifuld viden om og føling med deres barns behov samt indblik i barnets udvikling. Helt fra sut til skolehæfte.

Årgangspædagogen

Årgangspædagogens rolle er vigtig for et barn med særlige behov qua samarbejdet mellem SFO/skole og SFO/hjem. Det er som udgangspunkt pædagogens ansvar at have "det nødvendige overblik". Med dette menes eksempelvis at tænke et barns SFO-liv ind i en handleplan. At skabe bro mellem de tiltag, der aktiveres gennem handleplanen i skoleregi og SFO-regi. Men også at være primær kommunikationsled med forældrene til det barn, som måtte have særlige behov, da vi oftere møder forældrene i SFO-tiden. Årgangspædagogen vil også som udgangspunkt have mulighed for at være deltagende i eks. konferencer, netværksmøder og andet. Med andre ord, er en årgangspædagog med til at sikre koordinering omkring opgaven med børn med særlige behov, mellem både SFO'en, skolen og forældrene.

Afleverings/afhentnings-situationer

Vi møder primært forældrene ved aflevering og afhentning. Her har vi mulighed for at skabe en god forældrekontakt, hvor vi sammen med forældrene kan dele viden og oplevelser for at gøre det bedste for barnet. Det kan være givende for kommunikationen at se hinanden i øjnene SFO og forældre imellem. Samt at have en levende og dynamisk "garderobesnak".

Aula – Kommunikation via skrift

Vi kommunikerer og koordinerer flittigt på AULA omkring et barn med forældrene. Her er der mulighed for at skabe et digitalt rum med plads til mere følsomme oplysninger SFO og forældre imellem. Noget, som forældre af gode grunde ikke har i sinde at have en sårbar snak om i garderoben. Det er også på AULA, at givne referater fra eks. konferencer vil blive kommunikeret ud.

4: Professionelle læringsfællesskaber

Vi ønsker at beskrive, hvordan det pædagogiske personale er sikret adgang til professionelle læringsfællesskaber.

Al pædagogisk personale omkring et barn og grupper af børn samarbejder om børnenes trivsel, læring og personlig mestring (herunder deres sociale og faglige udvikling)

I professionelle læringsfællesskaber sikrer vi de optimale muligheder for alle børns udvikling gennem samarbejde med kollegaer, forældre, ledelsen og eksterne samarbejdspartnere. For at fremme det professionelle læringsfællesskab, er der sat tid af til samarbejde på tværs af faggrupper og arbejdsopgaver

Skolen har en struktur for møder både i pædagogfaggruppen og i de forskellige fælles fora, hvor der er mulighed for at drøfte både de daglige udfordringer og lave aftaler om tiltag fremadrettet for både enkelte børn og grupper af børn.

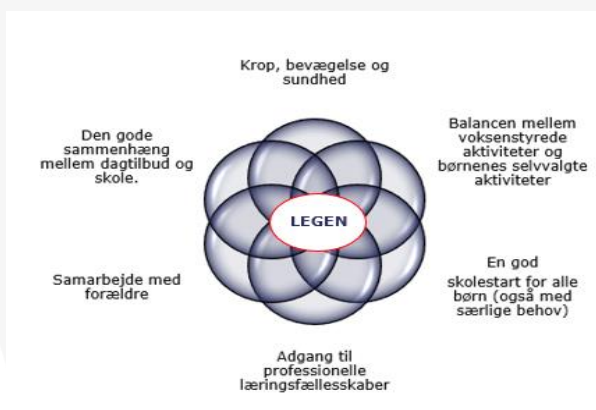
Strukturen er fortsat under udvikling, men vi arbejder med årgangsteams, der består af både lærere og pædagoger, dette sikrer, at der er et formelt samarbejdsforum omkring både det enkelt barn og

omkring den enkelt årgang. Samtidig afholdes afdelingsmøder i henholdsvis indskoling, mellemtrin og udskoling.

Eksempler på professionelle læringsfællesskaber

God fritidspædagogik indebærer også, at der er kvalificerede pædagoger til at løse de pædagogiske opgaver og udfordringer. Det kræver voksne, der evner at gå foran ved siden af og bag ved børnene⁹. De seks områder, som blomst- figuren illustrerer, vil i årets løb blive evalueret på vores personalemøder. Evalueringen nedskrives internt og bruges separat til en samlet årlig evaluering.

Professionelle læringsfællesskaber kræver en struktur, hvor der er tid til at kunne mødes for at debattere og sparre med i hinanden. I et trykt og tillidsfuldt miljø. Så der kan være et konstruktivt samarbejde om hvordan vi bedst muligt varetager skolens opgaver. De professionelle læringsfællesskaber ses blandt andet i form af forskellige møder.

I SFO-teammøder er det primære fokus de overordnede rammer både fælles og i SFO1 og i SFO2. Herunder den pædagogiske udvikling i institutionen, både hos den enkelte pædagogiske medarbejder og som gruppe. Derudover drøftes rammerne for det daglige pædagogiske arbejde samt for konkrete aktiviteter i SFO tiden. Møderne er på ugentlig basis med dagsorden og referat.

I årgangsteammøder er det primære fokus, trivsel og læring på årgangen, og hvordan man skaber den bedste struktur i forhold til at understøtte det enkelte barns trivsel og læringspotentiale.

Afdelingsmøder med vedkommende dagsorden bl.a indeholdende fælles fokuspunkter. Her er SFO en del af indskolings- og mellemtrinsafdelingen.

Fællesmøder for hele skolens personale med vedkommende dagsorden bl.a indeholdende fælles fokuspunkter og personaleudvikling

Samtidig sikres der sparring og inddragelse, når der indkaldes til konferencer eller netværksmøder med vores eksterne samarbejdspartner.

Som noget særligt for vores skolestartere, så sikres både jobswap og opstartsmøder med børnehaven Livstræet. Her er der afsat tid til samarbejde, overlevering og erfaringsudveksling i løbet af hele skoleåret.

5: Samarbejde med forældre

Vi vil gerne beskrive, hvordan forældre inddrages aktivt i barnets trivsel og udvikling i SFO'en

Vores udgangspunkt er, at alle forældre er en ressource for deres børn. Vi vil gerne indgå i et tæt og respektfuldt samarbejde med forældrene, hvor vi møder dem og lytter til deres perspektiv, og understøtter forældrenes aktive rolle i deres barns liv. De forældre, som kommer, søger vi gerne en dialog med og vi ser gerne, at vi kan få en bedre relation til flere forældre, der er velkommen til at komme ind ved afhentning.

Vi oplever, at forældrene til SFO2 børn ikke kommer lige så meget til os som forældrerene til SFO1 børnene, de kan dog altid kontakte SFO2 personalet via Aula ved generelle informationer eller spørgsmål.

Vi henviser til vores beskrivelse under punkt 3 "Børn med særlig behov", hvor "Forældresamarbejde" beskrives. Det afsnit gælder selvfølgelig alle forældre.

⁹ Nærmere uddyber under punkt 2 "Balancen mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter

Når vi aktivt ønsker at inddrage forældrene i deres barns trivsel og udvikling, er det fordi det er vigtigt, at forældrene har indsigt i, hvad der sker i SFO for at kunne hjælpe deres barn til en optimal trivsel. Forældre får viden om hvilke muligheder deres børn har i SFO, og vi håber også, at forældrene oplever, at SFO personalet har den nødvendige viden om deres børn.

Forældrene skal opleve, at vi som skole samarbejder om deres barn, således at de udmeldinger der kommer fra skoledelen matcher dem der kommer fra SFO'en. At forældrene oplever, at hele personalet har nødvendig viden vedrørende deres barn, og at de voksne omkring barnet arbejder i den samme retning. Der er altid plads til, at forældre kan blive i SFO og fortsætte en aktivitet sammen med deres barn.

I SFO er der mulighed for at understøtte børnenes udvikling såvel fagligt som socialt. Personalet bruger deres viden fra skoledelen og er i dialog med deres team, om der er særlige opmærksomhedspunkter, som de skal støtte de enkelte børn i. Ved behov kan der aftales eventuel støtte ud fra et barns særlige handleplan.

Der laves en ugeplan for SFO der sendes hjem, ugeplanen indeholder også information om, hvad vi laver i SFO og dette suppleres med et månedligt SFO-brev, som begrundes, hvorfor vi gør, som vi gør.

Personalet fra SFO'en deltager også skolehjem samtalerne omkring barnets trivsel.

Vi har i løbet af året en del traditioner, hvor forældre og bedsteforældre inviteres ind på skolen og i SFO. Vi inviterer til både høstfest, forældre kaffe og bedsteforældredag. Derudover vægter vi at holde fællesarrangementer kun for børnene f.eks. fastelavnsfest i SFO1 og Halloweenfest i SFO2. Og det er dejligt at mærke forældre opbakningen til vores arrangementer.

Der gives tilbagemeldinger til forældre omkring vores umiddelbare evalueringer af diverse fælles aktiviteter, når det bedst giver mening. Som minimum vil vi udvælge nogle af årets højdepunkter (dvs. oftest fællesaktiviteter og fællesoplevelser) og beskrive disse mere indgående i vores månedsbrev fra SFO'en. Det vil være i form af fotos, udstilling og udtalelser fra børnene samt vores egne indtryk af, hvad vi har opnået, samt hvad vi videre ønsker herefter.

SFO'ens afdelinger inviterer hvert år, inden sommerferien, børn og forældre til et introduktionsmøde, hvor forældrene og børnene møder SFO'ens personale og lokaler. Dette gælder både kommende 4. årgang og vores kommende 00. årgang.

De kommende 00 børn har oftest allerede været på besøg hos os i forbindelse med de aftalte arrangementer med børnehaverne, hvor børnene har besøgt skolen og været i SFO'ens lokaler.

6: Indskoling

Vi ønsker at beskrive de seks kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, som skal videreføres i SFO'en 'ra dagtilbuddet og frem til skolestart i august. Herunder hvordan arbejdet etableres i SFO'en

Det er et stort skifte for et barn at starte i skole. Har man særlige forudsætninger og behov, kan dette nye kapitel i livet kræve ekstra hjælp at lande i. Helt generelt er vores ønske at møde barnet, hvor det er. Guide det fremad i skolelivet med udgangspunkt i og respekt for barnets givende ståsted i udvikling og dannelse.

Eleverne i børnehaveklassen starter med at udvikle på deres fundament (eller ståsted), som tillader deres alsidige udvikling ved de forskellige udfordringer, som eleverne møder, og som kan skabe nysgerrighed, undren og lyst til at lære skolens indhold, samt at de føler sig trygge med skolen.

Eleverne skal møde en grundlæggende viden, motivation og egenskaber, som er vigtigt for dem, så vi kan bygge videre på børnenes skolegang. Denne grundlæggende viden skal have sammenhæng

mellem elevernes overgang fra hjem og børnehaven til skolen og mellem børnehaveklassen til de nye klassetrin og SFO.

Læring og udvikling af sociale kompetencer foregår som udgangspunkt gennem leg. Derfor er det vigtigt, at børnehaveklassen bruger den viden, erfaring og kompetencer, eleverne har ud fra deres familie og dagtilbud. Det forstærkes i SFO-regi, hvor børnene gennem deres fantasi samt aktiviteter og leg kan opleve nye sider af sig selv og andre ved at afprøve om noget kan lade sig gøre, også gennem at være en del af fællesskabet der findes i SFO.

De seks kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, er:

Sprog: sproget er centralt for, at eleverne kan aktivt deltage i undervisningen og være med til de sociale fællesskaber. Udviklingen af sproget kan finde sted ved dialogisk læsning ved at lytte, stille spørgsmål og lege med bogstaver og ord. Ved at undre sig og spørge om alle de ord, eleverne ikke forstår.

Matematisk opmærksomhed: at præsentere eleverne for enkle taleksempler og geometriske figurer, som giver mulighed for at snakke om.

Kreative og musiske udtryksformer: eleverne gennem bl.a. Billedkunst, Musik og Drama erfarer viden, der stimulerer deres sanser, fantasi og kreative sider.

Krop og bevægelse: eleverne tilegner sig ikke kun fysisk udfoldelse gennem fysiske aktiviteter og leg, men også viden om kroppen, kost, hygiejne og trafik.

Engagement og fællesskab: eleverne kan bidrage med at være en aktiv deltager, der bidrager med omsorg, empati og accept af forskelligheder, hvor fællesskab og refleksion er en vigtig del af den daglige. Samspillet med andre udvikler elevens personlighed, sociale og følelsesmæssige kompetencer.

6: indskoling (fortsat)

Vedr. den gode sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Her beskrives, hvilke oplysninger der er behov for at videregive fra dagtilbud til skole, når et barn stopper i dagtilbud.

Rød tråd – en vital del af skolen

Helt overordnet er fundamentet for Rød Tråd at motivere **tryghed**, at rammesætte **kendt struktur** at lade **legen** være grobund for at pleje i forvejen kendte relationer - men også for at skabe nye relationer.

Rød Tråd er en central del af barnets skolestart på Gedved Skole. Vi erfarer, at børn med udfordringer har et særligt behov for det, som Rød Tråd kan give for en god skolestart. Rød Tråd ses som en overgangsfase, der klæder barnet på til en rejse ind i det ukendte. Vi erfarer, at jo mere man kan trække på det i forvejen kendte fra børnehaven - jo bedre kan barnet navigere i skole og SFO. Derved højnes muligheden for en god skolestart - hvor særlige behov tages alvorligt og respekteres. Samt vigtigst af alt - imødekommes.

Det overordnede mål, når der samarbejdes på at sikre god sammenhæng mellem dagtilbud og skole, er at give barnet forudsætninger for at træde kompetent ind i skolens sociale og faglige liv og rammer og give det en følelse af at "høre til".

Dette gøres bl.a. ved at arbejde med følgende delmål:

- Børnene skal finde tryghed i at være på Gedved Skole
- Kendskab til rammer og regler, og hvordan man gebærder sig på skolen
- Nye børnefællesskaber skabes, børnene fra de forskellige børnehaver blandes
- Vi planlægger det så trygt som muligt for børnene ved at tage afsæt i de seks læreplanstemaer fra dagtilbuddet
- Kendskab til enkelte af skolens pædagogiske personale

Tegn:

- Børn, der kan lege med hinanden med hensyn og fleksibilitet
- Børn, der kan være sammen om noget
- Børn, der kan sætte sig i andres sted
- Børn, der er nysgerrige
- Børn, der kan vente på tur
- Børn, der kan selv - rydde op, tage tøj på osv.
- Børn, der kan hjælpe
- Børn, der kan lytte og modtage fællesbeskeder

Vi arbejder aktivt med såkaldte "overgangsmarkører". Dette er en særlig type markør, der signalerer "sådan gør man her" og som indeholder træk, barnet genkender fra tidligere.

For at læse mere om praksis, se bilag 5

Kommende indsatser

Vi skal som organisation til at implementere STEAM¹⁰ strategien, og denne skal selvfølgelig tages med i SFO'en. STEAM er en integreret del af alle læringsmiljøer og er båret af professionelle læringsfællesskaber. Der er oprettet en arbejdsgruppe, og vi ser frem til at bidrage med, hvordan vi i SFO'en kan støtte op om de mål der er i strategien:

- Vi vil motivere alle børn og unge til at udvikle deres kompetencer til fremtiden
- Vi vil understøtte børn og unge i at være nysgerrige, eksperimenterende og undersøgende i deres læreprocesser
- Vi vil tilbyde alle børn og unge tværfaglige, varierende og udfordrende læringsmiljøer af høj kvalitet

STEAM kræver en tværfaglig tilgang, der bidrager til at øge børns interesse og forståelse for sammenhænge i verden fremfor silo-opdelte problemstillinger. Der findes således ikke en færdig opskrift på STEAM, ligesom man heller ikke kan måle direkte på effekten af STEAM.

STEAM læringsmiljøer tager afsæt i børns aktive undersøgelser og eksperimenter – rammesat og understøttet af voksne. Læringsmiljøer, der tilbyder deltagelsesmuligheder for alle børn, og hvor de voksne organiserer læringsmiljøer med plads til fordybelse, udforskning og kreativitet. I læringsmiljøerne skabes der mulighed for, at børnene skaber viden i samspil med deres omverden, andre børn og voksne.

Vi skal som organisation fortsat arbejde med en low arousal-tilgang, da det har en gavnlig pædagogisk effekt, og så skal vi fortsat støtte op om at være fælles om vores skole.

Det er i de fællesoplevelser og fællesarrangementer, at fællesskabsfølelsen kan skabes og opretholdes. Her kan venskaber på tværs af klasser og alder opstå, man får øje på andres kompetencer, der kommer i spil, samtidigt med, at man sætter sine egne kompetencer i spil.

¹⁰ STEAM er en betegnelse for enkel-disciplinerne: Science, Technology, Engineering, Art, Maths.

Bilag 1: Det pædagogiske personale

I praksis har vi følgende skemalagte aktiviteter og arrangementer, der bl.a. danner rammen for arbejdet med dette: Rød tråd, Læsedage, Forældremøder, Skole/hjem samtaler, Fagformiddage, Fællesmøder samt traditioner i SFO1 og SFO2. Altid er det med fokus på arbejdet med trivsel og faglighed i børnehøjde. Vi arbejder i teams, hvor der både er lærere og pædagoger tilknyttet til årgangene. Der sker dagligt en overlevering fra pædagog til lærer og omvendt bl.a. ift. barnets trivsel, dette sker især ved overgangen fra skole til SFO samt ved modtagelse af ny indmeldte elever.

Af større arrangementer kan følgende nævnes:

- PBL (Projektbaseret læring) – et samarbejde omkring et udvalgt emne, børnene skal samarbejde på tværs af årgangene
- En kulturaften, hvor 0. – 9. årgang viser, hvad de arbejder med i PBL-ugerne og hvor forældrene inviteres med indenfor
- Skolefest
- Pædagogisk weekend

Et godt eksempel på samarbejdet mellem lærere og pædagoger er eksempelvis læsedagene, hvor der samarbejdes omkring, hvordan vi får fagligt og socialt indhold i både skole- og SFO-regi, der omhandler læsning og skrivning. I SFO2 skal de i denne sammenhæng f.eks. lave beskrivelser af deres kunstværker, som senere skulle præsenteres i en fernisering for bedsteforældre. Dette for at børnene bl.a. skulle få en forståelse af, hvad skrift og læsning også kan bruges til.

Et andet eksempel er overgangen fra Skole til SFO i hverdagen, hvor samarbejdet indebærer, at de voksne i indskolingen slutter skoledagen af sammen. Her samarbejdes der, så børnene oplever en så sammenhængende og gnidningsfri dag som muligt. Det sker bl.a. ved at der tages en snak med årgangen om, hvordan skoledagen har været. Ligeledes krydses børnene ind i SFO, samt får at vide, hvilke aktiviteter de kan vælge sig på i SFO'en. Læreren og pædagogen konfererer også omkring vigtig viden ift. de enkelte børns trivsel og dag, hvormed vi i SFO'en bedre kan tilpasse dagen for børnene ud fra børnenes gældende forudsætninger på den pågældende dag. Årgangs pædagogerne er også knyttet til SFO'en, hvormed der altid er en fast voksen der følger årgangene i SFO'en, der skal give børnene tryk og forudsigelighed.

Bilag 2: Legen, det bærende element

I praksis har vi mange muligheder for at understøtte legen gennem de tilbud af arealer og legeredskaber vi har både i SFO1 og SFO2.

I SFO1 har vi vores store fællesareal som samlingslokale, og det er herudfra, at alle vores aktiviteter går. I SFO1 arbejder vi med et bredt udvalg af aktiviteter, som både tæller træværksted, drama, kor, bevægelse i hallen musik, bålmad, ture ud af huset og meget andet. Vi har også et lokale indrettet med malerværksted, tegnebord, perler, modellervoks osv. Udendørs har de en dejlig stor legeplads med jordbjerge, legeplads, boldbane og blåplads og eget mere, der alt sammen danner grobund for mange muligheder for leg og deltagelse heri.

I SFO2 har vi kreativt værksted og forskellige aktivitetsrum. Der er gode udenomsarealer med bl.a. skov, græsplæne, udeværksted og bålplads. Der er hver dag et bredt udvalg af aktivitetsmuligheder: aktiviteter i hallen og skoven, hobbyværksted, brætspil, PCspil og spillekonsoller, madlavning og meget mere, der i samme tråd som SFO1 giver børnene mulighed for leg og deltagelse i selvstyrede eller voksenstyrede aktiviteter. Derudover har vi SFO2 børnemøder, hvor vi snakker om dagligdagens emner, informationer, udfordringer og aktuelle aktiviteter.

Her ses eksempler på bevægelse i SFO2:

Her ses eksempler på samarbejde (regellege) og andre legeaktiviteter i SFO2:

Bilag 3: Balancen mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes selvvalgte aktiviteter

Deltagelse i børnestyrede aktiviteter f.eks. fodboldkamp, leg med legoklodser eller et spil, hvor børnene tager initiativet.

Planlagte aktiviteter f.eks. julegaveværksted.

Aktiviteter, der fastholder børnene i at gøre en ting færdigt. F.eks. spille et spil færdigt eller færdiggøre en aktivitet inklusiv fælles oprydning efterfølgende

Aktiviteter på tværs af aldersgrupper, hvor der arbejdes ud fra et fælles tredje, det kan være værkstedsarbejde, forberedelse til fastelavnsfest el. a.

Nedenfor er enkelte praksis eksempler på balancen mellem voksenstyret, voksenstøttet og børnenes selvvalgte aktiviteter i Gedved SFO:

En balance mellem selvskabte og tilrettelagte aktiviteter

- Juleværkstedet – *en tilrettelagte voksenstyret aktivitet*: Aktiviteten sættes i gang tidsmæssigt således, at så mange børn som muligt kan deltage, dog er det valgfrit, om de ønsker at deltage. Der prioriteres, at børnene involveres i mindre grupper med en voksen.
- Halloween forberedelse - *en delvist tilrettelagt aktivitet*: Her får børnene medbestemmelse ift. hvilken pynt vi skal lave, og hvor det skal hænges op, og de har rig mulighed for at komme med idéer.
- Leg – *en selvskabt aktivitet*: Sættes i gang tidsmæssigt således, at så mange børn som muligt kan deltage, dog er det valgfrit, om de ønsker at deltage. Det prioriteres, at børnene involveres i mindre grupper med en voksen. Det vægtes, at der dagligt gives tid og rum for den frie leg.

Bilag 4: Børn med særlige behov

Praksiseksempel - "Berits-hele-skoledag":

Berit har svært ved at indgå i rammerne og de almene krav for undervisningen i skolen. Hun sidder ved eget bord og bruger et særligt skema til hver time. Hun har indlagt en fast pause i hvert modul. Skemaet er et produkt af flere møder mellem årgangsteam, AKT-vejleder, skolepsykolog, socialrådgiver og forældre. Berit har været på konference, og forældrene har sagt ja til en Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).

Når Berit kommer i SFO, går hun meget for sig selv uden at gøre megen væsen af sig. Hun leger med få gode veninder. Berit ser umiddelbart ud til at trives, men har en tendens til at "flakke" rundt.

I et sådan tilfælde, sigter vi i SFO'en på en fælles bevidsthed om Berits hele dag og generelle trivsel. Skolepædagogen fra Berits team tager et ansvar for, at videns- og erfarings dele relevant information. Således at det pædagogiske personale har en kontekst for, hvordan man i hverdagen bedre kan guide og støtte Berit til at få den bedste mulige SFO-dag. I Berits tilfælde vil der kunne overføres nogle gennemarbejdede handlingsanvisninger fra det større samarbejde mellem interne og eksterne aktører (eks. en konference). De vil tjene som pejlemærker for hele SFO'ens personalegruppe i mødet med Berit i hverdagen. I dette tilfælde vil temaet være "hvordan man skærper opmærksomheden på et flakkende barn, der bevæger sig i periferien af børnefællesskabet". Samt hvordan man med prøvehandling kan guide Berit ind i et større fællesskab.

I SFO2 kendes børnene både fra skole og evt. tidligere fra SFO1, og dette betyder, at relationerne oftest allerede er oprettet, og der kan sættes ind på samme måde overfor eventuelle udfordringer.

Bilag 5: Indskoling

I Gedved Skoledistrikt inviteres forældrene til en orienteringsaften på skolen før jul, forud for den lokale indskrivning til børnehaveklasse omkring nytår.

Her deltager skoleledelsen sammen med repræsentanter fra børnehaven Livstræet. Alle forældre, der ønsker deres barn indskrevet på Gedved Skole er velkomne, og på mødet orienteres der bl.a. om forventninger til barnet ved skolestart og start i SFO'en.

Til et fællesmøde i april inviteres forældrene til en før-skole-aften sammen med deres barn. Børnene er allerede godt bekendt med deres kommende klassekammerater, de voksne på klassen samt lokalerne ved hjælp af vores Rød Tråd-forløb som tidligere beskrevet.

Praksiseksempel: "Jørgens legekompeter"er"

Jørgen fra 0. klasse har svært ved at indgå i et større børnefællesskab. Det gør ham utryk. Han leger kun med én ad gangen. Typisk Vilfred - hans allerbedste ven og klassekammerat fra børnehaven. Jørgen har en fantastisk fantasi, som han omsætter til avancerede rollelege med komplicerede regler og strålende narrativer. Når Jørgen leger, skal det gå efter Jørgens præmis om, hvordan man leger legen. Han "dirigerer" drengenes legeunivers absolut. Her er han tryk. Vilfred får sjældent lov til at bestemme. Så sjældent, at Vilfred ofte prøver at trække sig fra legen, når Jørgen bliver for styrende. Det kan Jørgen ikke fornemme og forstå, og det resulterer i gentagne konflikter.

Jørgen besidder uden tvivl nogle legekompeter, som potentielt kan bidrage positivt til et legefællesskab. Når han er tryk, vel at mærke. Han har en tendens til at være instrumentel i sit relationelle samspil og har ikke opøvet den tilstrækkelige empati til at tage Vilfreds perspektiv.

I SFO'en sigter vi i disse tilfælde efter, at:

- Være særligt nysgerrige på Jørgens legekompeter. Observerer på, hvordan Jørgen leger selv og med andre. Altså et blik "udefra". Men også lege med i Jørgens lege - for at se hans legeunivers "indefra og ud".
- Fokuserer på Jørgens nærmeste udviklingszone (NUZO, Lev Vygotsky). Tage afsæt heri som pædagogisk navigationsudstyr når barnet skal guides.
- Anvende et metodisk greb, hvor Jørgens legeunivers agerer grobund for et spirende fælles 3. Hvor man i tæt samspil med Jørgen udforsker hans særinteresser og legeperspektiv. Dette for, at kunne facilitere et legemiljø for Jørgen, Vilfred og andre i SFO'en med udvikling af Jørgen for øje. Således at Jørgen potentielt set kan tage ejerskab over en fælles leg - guides ind i et større fællesskab - hvor drengens grundtryk stimuleres og udvikles.
- Udover at have legen i fokus har vi også fokus på:
 - Samspil mellem skole og SFO
 - Pædagogiske tiltag i SFO'en
 - Forældresamarbejde

Disse temaer er ligesom legen ikke bare relevante for de yngste børn i SFO'en, men også for børnene generelt i SFO'en.

Eksempler på overgangsmarkører

1. Indretning - hvordan ser jeres 'stuer' ud? Er der plakater eller farver, som vi kan bruge/inddrage? Og hvad med garderoberne? Eller noget helt Tag gerne fotos af jeres stuer, spiseområder, garderober ol. Som vi kan bruge som inspiration.
2. Samling - hvordan gør I, og hvad kan tages med over til skolen?
3. Hvordan fejres fødselsdag hos jer? Hvilke traditioner kommer børnene med?

4. Pædagogiske materialer - fx bøger, bamsevenner, piktogrammer o.l. Hvad har I gode erfaringer med, og hvad vil I anbefale, at vi også bruger? Vi har til allersidst kopieret nogle fotos ind, der viser enkelte piktogrammer, der bruges i på skolen.
5. Regler – hvilke er børnene allerede bekendt med?
6. Lege og legetøj (mulige overgangsobjekter) – hvilke lege er børnene særlige glad for og tryk ved? Og er der noget legetøj, der bør følge med dem over?
7. Andre materialer?
8. Hvis I arbejder med Fri for Mobberi materialet, så hvordan? Og hvad ønsker I at vi skal medtænke i opstarten?
9. Hvilke gode erfaringer har I med forældresamarbejdet, som I ønsker at dele med os. Her tænkes også omkring arbejdet med Fri for Mobberi.
10. Har I særlige gode erfaringer med et forløb, som I vil dele, så modtager vi gerne inspiration og jeres materialer/idéer, ud fra devisen, at én forudsætning for at lære er, at det nye, vi møder, opleves som 'god anderledeshed' eller 'veldoseret fremmedhed' (frit tolket fra Thomas Ziehe).